

Deze preek werd gehouden door ds. G. Boer op Palmzondag, 3 april 1953, t.g.v. de bevestiging van nieuwe lidmaten in de St. Janskerk te Gouda.

Orde van dienst.

1. Votum en groet.
2. Zingen : Psalm 43 : 3 en 4.
3. Wet van de Heere.
4. Schriftlezing Deut. 29 : 9-29.
5. Gebed.
6. Zingen : Psalm 84 : 2, 3 en 4.
7. Prediking.
8. Zingen : Psalm 103 : 4.
9. Belijdenisvragen.
10. Bediening van de Heilige Doop.
11. Zingen (door de lidmaten) : Psalm 119 : 17 en 18.
12. Zingen (door de gemeente) : Psalm 134 : 3.
13. Zingen : Psalm 123 : 1.
14. Zegenbede.

Tekst : Deuteronomium 29 : 10a, 12 en 13.

U staat heden allen voor het aangezicht van de Heere , uw God; om over te gaan in het verbond van de Heere, uw God en in Zijn vloek, hetwelk de Heere , uw God, heden met u maakt. Opdat Hij u heden Zichzelf tot een volk bevestigt, en Hij u tot een God zij, gelijk als Hij tot u gesproken heeft, en gelijk als Hij uw vaderen , Abraham, Izak en Jacob, gezworen heeft.

Israël is tot vlak aan de grenzen, ja, eigenlijk al binnen de grenzen van het beloofde land gekomen. De situatie die onze tekstverzen aangeven, is ongeveer deze : Israël is uit Egypte geleid. Het volk heeft bij de Sinaï de wet van God en de verbondssluiting ontvangen. Daarna zijn zij opgetrokken tot aan Kades, ten zuiden van Palestina. Zij konden echter door hun ongeloof het beloofde land niet binnen gaan. Het volk heeft 38 jaren gezworven door de woestijn, het trok om Edom heen en is op dit moment gelegerd in de velden van Moab. Enkele Oost -Jordaanse koningen zijn reeds verslagen, ze worden in de eerste verzen van dit hoofdstuk genoemd.

Vandaag is het in het legerkamp van Israël een zeer plechtige dag. Mozes heeft namelijk een volksvergadering uitgeschreven, waarbij iedereen, die maar enigszins in de gelegenheid was en gezond was, aanwezig moest zijn. Voordat Mozes gaat sterven en de leiding aan Jozua zal overdragen, wil hij nogmaals met al de kracht van zijn hart het volk de geboden van God inscherpen. Om die reden heet dit Bijbelboek, waaruit onze teksten gekozen zijn, Deuteronomium, dat wil zeggen, herhaling van de Wet. Het is niet zonder meer een herhaling van de Wet, maar ook uitleg en uitwerking. Israël krijgt dus vervolgonderwijs, herhalingsonderwijs of hoe u dat ook noemen wilt, opdat zij niet zullen vergeten.

Gemeente, zie hen staan. De tabernakel in het midden en daarvoor en daarboven de wolk- en de vuurkolom als bewijs van de tegenwoordigheid van God. Daar ziet u Mozes staan. Hij is bijna aan het eind van zijn loopbaan . Voor hem en om hem heen staan de stammen van Israël. Al de stammen, 12 in getal, zijn opgesteld voor de tabernakel. Vooraan staan de stamhoofden , daarachter de hoofden van de geslachten en de gezinnen.

En daar weer achter de mannen, vrouwen en kinderen. Ja, zelfs de slaven en slavinnen ontbreken niet. Ook het gemengde volk, dat met hen is uitgetrokken uit Egypte, ook zij zijn present. Een ieder zal weten, dat Mozes niet zijn eigen woorden spreekt.

Hij zegt: u bent allen hier tegenwoordig voor het aangezicht van God. Welnu gemeente, mutatis mutandis, d.w.z. verander wat veranderd moet worden. Dat is vandaag evenzo het geval met onze gemeente, waar toch één - en andermaal lidmaten van de gemeente in haar midden zullen worden bevestigd. Opdat wij nu direct zullen weten, dat dit niet een zaak is van deze jongeren en ouderen alleen, maar van de ganse gemeente. God roept ons allen. Of u nu zit of staat dat doet niet ter zake. U staat allen heden voor het aangezicht van de Heere, uw God. Het is vandaag ook geen demonstratie van wat mensen kunnen. Het is vandaag een plechtige dag, omdat God tegenwoordig wil zijn. Wij allen zijn hier voor het aangezicht van de Heere. Wij allen, leden van de kerkenraad, kerkvoogden en notabelen, leden van het college van oppertoezicht, organist en kosters, mannen en vrouwen, jongens en meisjes, kinderen in ons midden, wij allen, zoals we hier zitten of staan. Laten we daar goed van doordrongen zijn, gemeente. Want dan komen wij boven al die sentimentele dingen uit, die op deze dag nogal eens plegen plaats te hebben. Veel wensen worden uitgesproken, zonder dat men zelf met één vezel van zijn ziel contact heeft gehad met de levende God.

U staat allen heden voor het aangezicht van de Heere, uw God. Gemeente, laten wij vol ontzag tot Hem opzien. God is tegenwoordig. Dat heeft Israël geweten, zowel in voordeel als in oordeel. Want die wolkkolom was daar, maar niet als een ornament, als een versiering, zonder welke het ook wel zou gaan. O nee, die wolkkolom vertegenwoordigt het centrale punt in het legerkamp. Vandaar uit overzag de Heere het gehele volk. En daar omheen woonde het volk zo rustig. Vandaar uit werd de zegen over het volk gebracht. Hoe vriendelijk legerde de Heere Zich in het midden van Israël. O, alle zegen, die Israël ontving, hadden ze van die God. Maar ook was het gevaarlijk om zo dichtbij die levende God te wonen. Dat heeft Israël ook ervaren. Wanneer zij telkens weer in brutale overmoed opstonden en murmureerden tegen God en Mozes. Dan bliksemde de bliksems van de ene kant van de legerplaats naar de andere en rolden de donderslagen door Israëls legerkamp als uitingen van de verschrikkelijke toorn van God. Zij waren ontzet wanneer er honderden, duizenden werden afgesneden uit het land der levenden. God liet blijken, dat Hij er was. Zo is het vandaag ook. Wij weten echter wel dat de gemeente niet te vergelijken is met het volk Israël. Al weten wij zeer wel, dat het volksverbond gesloten bij de berg Horeb een zeer sterk nationaal karakter droeg. Al weten wij zeer wel, dat er veel ceremoniële en schaduwachtige wetten zijn geweest. Zij zijn voor ons vervuld of afgeschaft. Maar in de gemeente, in de Kerk, in de harten van Gods kinderen, dat is de plaats waar God door Zijn Geest wil wonen.

Zo ook vanmorgen. Nu ziet Mozes twee partijen, het volk aan de ene kant en God aan de andere kant. U zegt: "Die zijn toch niet te vergelijken." Neen, dat zijn ze ook niet. Het hele volk in een schaal gelegd, woog nog niet één milligram in vergelijking met het gewicht van de levende God. Toch waren het twee partijen. Het is Mozes' bedoeling deze twee partijen opnieuw met elkaar te verbinden. Vandaar, dat hij zegt: U staat heden voor het aangezicht van de Heere, uw God. Dat zeg ik vanmorgen ook tot u allen, niet één uitgezonderd. U staat heden allen voor het aangezicht van de Heere, uw God. Hoe, vraagt u. Waren dan al die Israëlieten bekeerde mensen? Waren dat gelovigen, in die zin, dat zij tot het geloof waren verordineerd? Och gemeente, val de Heere toch niet in de rede. Daar vraag ik nu niet naar. Ik heb u alleen te zeggen dat de Heere op de wijze van het verbond met Zijn volk omgaat. Hij noemt dat hele volk Israël, Zijn volk. In Zijn verkiezende genade heeft Hij Zijn hand op dit volk gelegd. Dit volk alleen heeft Hij uitverkoren. Dat volk heeft Hij in Abraham, Izak en Jacob aangenomen, Hij heeft hen uitgeleid, bevestigd en met hen een verbond gesloten bij de Horeb.

Nu zegt Mozes tot het volk : de Heere, uw God. Ik zeg het vanmorgen ook : u staat heden allen voor het aangezicht van de Heere, uw God. Daar is van u geen draad bij. Dit is de vrijmachtige beschikking van God, waardoor wij niet, zoals Calvijn zegt, dieren zijn of in een heidenland geboren zijn, maar met de koorden van het verbond der genade omvangen zijn vanaf onze geboorte. God zegt immers vooraf aan de Wet : “ Ik ben de Heere uw God, Die u uit Egypte ,uit het diensthuis uitgeleid heb.” Dat wil zeggen, God heeft recht op ons. God heeft recht op de hele gemeente. Niemand van ons is vrij zijn eigen weg te gaan. God heeft recht op ons, niet alleen als onze Schepper, maar ook de God van het verbond.

Wij staan heden allen voor het aangezicht van de Heere, onze God. Waartoe, gemeente? Om over te gaan in het verbond van de Heere, uw God, het welk Hij heden met u maakt. Nu, zegt er één, nu kan ik het niet meer volgen. Eerst is gezegd, dat de Heere onze God ons in het verbond der genade heeft opgenomen en nu staat hier dat wij nog in dat verbond moeten overgaan. Hoe zit dat nu? Nu gemeente, dat is om u duidelijk te maken, dat u nooit verstandelijk met het verbond kunt opereren. En dat wist Mozes veel te goed. De mensen die voor hem stonden, lang niet allen mensen waren, die God vreesden. Neen. Mozes verloor de werkelijkheid niet uit het oog. Hij zegt het in hoofdstuk 29 : 4 : “ Maar de Heere heeft u heden niet gegeven een hart om te verstaan, noch ogen om te zien, noch oren om te horen, tot op deze dag.” Zo zwaar was de verblinding, zo diep was de verharding van dit volk reeds ingegaan. Zo is het vandaag nog, precies eender. Want al zegt de Heere nu honderd maal: Ik ben de Heere, uw God, dan is een zondaar, voor zover het van hem zelf afhangt, altijd in staat om daar òf misbruik van te maken òf een grote streep door te zetten. Hij wil van verbondsinwilliging en van het ingaan in het verbond niet weten en heeft er ook geen verstand van.

Kijk ,daarom zegt Mozes dat juist zeer nadrukkelijk, omdat wij kinderen van het verbond zijn in de brede zin van het woord. Het is noodzakelijk om in dat verbond in te gaan of nog beter gezegd, om in de God van het verbond en nog beter om in de Middelaar van het verbond in te gaan. Het is dus niet Mozes' bedoeling om behalve het verbond met Abraham, Izak en Jacob nog een ander verbond te sluiten. O nee, dat is de bedoeling helemaal niet. Want het verbond rondom de Horeb, dat een sterk wettische inslag heeft, is in wezen geen ander verbond dan het verbond, dat God sloot met Abraham, Izak en Jacob. Het verbond dat Mozes vandaag bevestigt is in wezen geen ander verbond dan het verbond, dat God heeft gesloten met hun vaders.

En wat vandaag “ belijdenis - doen” genoemd wordt, dat is in wezen niet anders. Deze jonge mensen aanvaarden de verplichtingen van het verbond die hun ouders bij hun doop op zich hebben genomen. Het is veel meer. Ik weet het wel, daarover straks. Maar ten eerste is dit eigenlijk een aanvaarding van die geweldige verantwoordelijkheid, die hun ouders op zich hebben genomen, toen ze één van deze kinderen ten doop hebben gehouden. Niet om van nu af aan daar naast te staan en er zich niet over te bekommeren. O nee ! Maar wel, dat zij nu tot hun verstand zijn gekomen en onderwezen zijn in het woord der waarheid, nu voor God en de gemeente overgaan in het verbond. Zo, dat ze de verantwoordelijkheid, de verplichtingen en de beloften van het verbond helder voor zich zien en voor hun rekening nemen. Over te gaan in het verbond. Wil dit dan zeggen dat belijdenis doen in de eerste plaats een menselijke prestatie is? Wie dit zo menen, vergissen zich zeer, want dan ga ik met u een korte wandeling maken door de Heilige Schrift.

Wij zien, dat Israël rondom de Sinaï geroepen was een volk van koningen en priesters te zijn voor God, de Heere. Maar ach, wat is er van terecht gekomen? Indien u, zegt de Heere, in Mijn wegen zult gaan, dan zult u mij een priesterlijk koninkrijk zijn. Dat wil zeggen de belofte van het verbond werd in het Sinaïtisch verbond ver overschaduwd door de eis. Niet, dat er in het Sinaïtisch verbond geen sprake is van genade. Denk maar aan het bloed van het verbond. Het Sinaïtisch verbond vertoont sterk de trekken van het werkverbond. En ach gemeente, wat heeft Israël gedaan? Het heeft niet anders gedaan, dan het verbond van de Heere hun God gebroken. Van geslacht tot geslacht. Ware het niet dat God trouw bleef in Zijn verbond, ze waren reeds lang vergaan. Totdat Ezechiël gaat profeteren van een nieuw verbond, van een ander verbond, van een verbond waarvan de Heere zegt : “ Ik zal het stenen hart uit u wegnemen en Ik zal een vlezen hart daarvoor in de plaats geven. Ik zal mijn wetten in uw harten inschrijven en Ik zal Mijn Geest in u geven. Ik zal maken, dat zij in Mijn wegen zullen wandelen.” Ziet u de verschuiving? Eerst werd de belofte min of meer overschaduwd door de eis, maar hier komt in volle luister de volle belofte van het verbond tot bloei en tot open gaan. Alles in dat verbond wordt op rekening gezet van de God van het verbond.

Ik zou haast zeggen, zo gaat het in het leven van een mens ook. Want wij beginnen niet tegen onze kinderen te zeggen, dat zij geen verplichtingen en verantwoordelijkheden hebben. Integendeel, wij leggen hen onder de eis, de liefelijkste eis. Best! Maar, onder de eis van het verbond! Maar dat kind, die jongen, dat meisje, die werkzaam raken met die eis van het verbond, wat ervaren zij? Ach, het gaat voor hen van de ene teleurstelling tot de andere. Hun voornemens verbranden als stro in het vuur. De jonge levens worden geschud en geschokt. Zodra de Geest van God in ons leven komt, worden wij langzaam maar zeker gewaar, of in één ogenblik, hoe er uit ons niets goeds voortkomt. We staan in onze schamelheid en in onze schuld voor de Heere, onze God. Ja, als een strafwaardige zondaar voor het aangezicht van de Heere, onze God.

Maar hoor, waar een mens met al zijn voornemens is uitgewerkt, doodgelopen, altijd opnieuw te schande is geworden. .. dan komt God, de Verbondsmaker, Die geeft ons in dat verbond van de genade, in de bedding van deze tijd, een doorkijk tot in Zijn eeuwige raad, zoals die ligt tussen de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. En wanneer ons "ik" van de troon tuimelt, weerklinkt Zijn "Ik": Ik zal uw stenen hart wegnemen en u een vlezen hart schenken. Ik zal u Mijn Geest geven. Ik zal maken dat u in Mijn wegen zult wandelen. Gemeente, dat is in de diepste grond werkzaamheden krijgen, niet alleen met de eis, die ons verslaat, maar ook met de belofte die meer geeft, dan eist.

Dan zijn wij precies op het punt waar wij moeten zijn met de voorbereiding tot het Heilig Avondmaal. Hier ligt de aansluiting, hier bij deze Verbondsmiddelaar. Belijdenis doen en ten Avondmaal gaan is dus geen automatisme, geen vanzelfsprekendheid. Want zodra het verbond van God wordt losgemaakt van God Zelf, gaat een mens er in zijn verstand mee opereren. Dan heeft hij formeel nog gelijk ook, wanneer hij zegt: “ Wij doen belijdenis, dus wij gaan naar het Avondmaal. Maar de kerk stikt vandaag in formele dingen. De religie is geen formele zaak. De religie hangt nooit aan elkaar van logische deducties, van logische afleidingen, maar wordt beleefd. De religie wordt alleen geboren in het raam van het verbond op de Verbondsmiddelaar.

Kijk, nu zegt Mozes over te gaan in het verbond van de Heere, uw God. Dat was niet alleen massaal, maar ook persoonlijk. Hier gebruikt hij een woord waarin ieder persoonlijk wordt aangeduid: overgaan. Daar is dus in ons leven een overgang nodig. De Schrift noemt dit uit de duisternis overgaan tot Gods wonderbaar licht; van de brede weg van het verderf overgaan tot de smalle weg van het leven. Overgang! Dat wil zeggen een afkeer van de zonde. Vandaar, dat het Avondmaalsformulier zegt: Een ieder, hoor het goed, een ieder bedenke zijn zonden en vervloeking! Aangezien de toorn van God zo groot is, dat Hij de zonde eer Hij die ongestraft liet, gestraft heeft aan Zijn eigen Zoon.

Wat een woord, trouwe avondmaalgangers of u die voor het eerst, na uw belijdenis, nu komt te staan onder de regelrechte tucht van de voorbereiding. Een ieder bedenke zijn zonde en vervloeking, opdat hij zich voor God verootmoedigt.

Overgaan. Dat wijst er dus op dat er met een mens iets gebeuren moet. Zeer beslist. Ik heb niet te beschrijven de wijze waarop, maar wel de noodzakelijkheid. Er moet een afkeren van de zonde plaats vinden en een wending tot de Heere, een getrokken worden tot God. Dat is de machtige trekking van de Vader tot de Zoon. Dat is het machtige werk van Gods Heilige Geest in het hart van een zondaar, zo, dat we godskennis en zelfkennis ontvangen. Nu gaat het niet om de graad of de diepte, maar het gaat om de waarheid. Is het waarheid bij u, dat u uw zonden en vervloeking bedenkt voor elke avondmaalstafel? De Kerk zegt het u in de formulieren.

Ten tweede onderzoekt een ieder zijn hart en consciëntie of hij deze zekere belofte van God gelooft, dat hem al zijn zonden alleen om het lijden en sterven van Christus vergeven zijn. Om over te gaan in dat verbond. Er is een mijnen van onze schuld maar er is ook een mijnen van de belofte van God, Die vanmorgen wordt gepredikt en voorgesteld in de Heere Jezus Christus. Er staat niet dat ik deze belofte zeker geloof. Maar er staat, dat ik deze zekere belofte van God geloof. Dus gemeente komt het er op aan dat èn in het stuk der ellende èn in het stuk der verlossing èn in het stuk der dankbaarheid het ware geloof gekend wordt. Op het verbond bij Ezechiël, dat hoe langer hoe meer eenzijdig wordt, totdat dat verbond wordt vastgemaakt en vastgehaakt in de dood van de Middelaar. Dan heeft het verbond helemaal het karakter van een beschikking, van een testament der genade, zodat alle werk bij de wortel wordt afgesneden en alleen het geloof in Christus in aanmerking komt. Dit geloof is het van God gewilde middel, waardoor wij Christus, Zijn weldaden en Zijn zegeningen ontvangen voor ons eigen hart en leven.

Gemeente, hoe staat het met dit geloof? Gezegend bent u wanneer u de oefeningen van het geloof kent, wanneer u niet alleen weet hebt van de afwending van de zonde eenmaal voor het eerst en telkens opnieuw, maar ook wanneer u weet van dat gezegend bloed van Christus Jezus. Dat gaat als een levende sprake over uw ziel waardoor u af gewassen bent van uw schuld en zonden en vernieuwd wordt door de Heilige Geest. Ach, die vragen op zielszorgelijk gebied: Mag ik ten avondmaal gaan? Ten eerste geldt, dat God u roept. Ten tweede geldt: Een ieder beproef zichzelf, opdat u op de rechte wijze gaat. Nu is dit het geheim, dat een mens de zaligheid buiten zichzelf leert zoeken in de Zaligmaker en Verlosser. Om de zaligheid buiten onszelf te zoeken, hebben wij een innerlijke schipbreuk nodig. Alle inwendige leunsels en steunsels moeten worden weggeslagen.

Gezegend, die vanmorgen de slag krijgt, die met al zijn vroomheid en eigengerechtigheid in brand gestoken wordt om die grote Zaligmaker te zoeken en te vinden. Let er op. Het gaat niet om de graad of de mate van het geloof. Want zo u een geloof had als een mosterdzaad, u zou tot al die bergen waar u voor staat zeggen: Wordt opgeheven en in de zee geworpen en het zou geschieden. Al hebt u een geloof als van die bloedvloeiende vrouw die zei: Ook al zou ik Hem met mijn vinger aan het uiterste van de zoom van zijn kleed aanraken, dan zou ik gezond zijn. Al zou u met die man uit het evangelie uitschreien: Heere ik geloof, maar kom mijn ongeloof te hulp; al zou u met Simon Petrus op de tweesprong van het leven staan en zeggen: Heere, tot Wie zullen wij heengaan, U hebt de woorden van het eeuwige leven. Dan zult u met vastere stem later met Simon Petrus belijden: U bent de Christus, de Zoon van de levende God. Ook al mag u met Paulus belijden: Ik weet in Wie ik geloofd heb, dat Hij machtig is het pand voor u weggelegd te bewaren tot die dag. Zelf beproeving is nodig. Niet alleen ten aanzien van uw aandeel in Christus, maar ook over uw leven uit Hem.

Wat dat is? Dat u een waarachtig voornemen hebt van nu af en zegt: U bent van Mij. Nu hoort een ieder, wat hij ook over God denkt dat Hij zweert over zijn voorhoofd: Zo waarachtig als Ik leef, indien Ik lust heb in de dood van de zondaar, maar hierin heb Ik lust dat de zondaar zich bekeert en leeft. Nu zegt u: Ja, maar wij hoorden toch straks, dat het verbond zijn hoogte- en middelpunt vond in de Verbondsmiddelaar. Daartoe komen toch niet alle mensen? De Heere Jezus Christus zegt toch zelf, dat er vele kinderen van het Koninkrijk zullen worden buiten geworpen? Maar gemeente, let er goed op zalig worden is vrije genade. Daar zit niets van ons bij. Maar uitgeworpen worden, dat is getroffen worden door de wraak van het verbond. Daarom, wanneer u uw dood zou volhouden. Hoe ontzettend is de onbekeerde toestand van velen, ook in onze gemeente. Dan geldt, dat de wraak van het verbond u eeuwig zal treffen. Christus was u aangeboden en voorgesteld en aangedrongen. Maar u bent gelijk aan die man, die Mozes laat zeggen: Ik zal vrede hebben, ofschoon ik naar het goeddunken van mijn eigen hart zal wandelen en zichzelf zal zegenen.

Gemeente, vanmorgen zij uw bloed op uw hoofd. Ik heb u gewaarschuwd, opdat u zou weten, wat u ook met dat verbond doet, dat overgaan, hartelijke bewilliging, hartelijke keuze van een Ruth: uw God is mijn God en uw volk is mijn volk. Dat is zo nodig, ook vandaag. Persoonlijk toe – eigenen van het heil. Persoonlijk betrokken worden op deze Christus. De hoog kerkelijke geraamten van onze tijd zullen een prooi zijn van de gieren. Maar wat uit God geboren is, hoort de stem van de Zoon van God.

Nu loopt dit alles erop uit, dat God dit volk bevestigt tot Zijn volk, zodat Hij hun God is. Dit is nu vanmorgen ook de bedoeling, dat God ons eerst allen bij elkaar roept, dan met kracht erop wijst om over te gaan tot aanvaarding van de zegen van de belofte en de vloek. Opdat God ons vandaag zou bevestigen tot Zijn volk. Niet alleen die mensen die hier straks zullen staan, maar ook de gemeente, voor zover u persoonlijk onder die roede van het verbond doorgaat, opdat Hij ons tot Zijn volk bevestigt. Dat wil zeggen, wanneer wij door het verbond tot de Verbondsmiddelaar zijn en worden gebracht, dan is daar de ruimte voor het intieme verbondsverkeer. Dan worden wij al maar minder en God al maar groter, totdat we door ontdekking en nood heen het woord van God horen: Bergen zullen wijken en heuvels wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en het verbond van Mijn vrede zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer. Totdat wij horen de stem van de hemelse Brudegom, Voorbidder en Hogepriester: Vader Ik wil, dat die bij Mij zijn, die U Mij gegeven hebt. Vader, heilig hen in Uw waarheid.

Zo komen wij gemeente, in de binnenkamer van het verbond. Dan zijn wij op de plaats van het verkeer tussen God en de mensen door de Geest van het verbond. Deze komt als een zegel en onderpand in onze harten wonen en werken om ons de diepten van de Vader en de Zoon te ontsluiten. Zo leren wij in dit verkeer de goddelijke personen: Vader, Zoon en Heilige Geest kennen. O, die verborgen omvang gemeente, wordt nog zo weinig gekend en zo weinig beoefend, terwijl de Heere zegt: Gods verborgen omgang vinden zielen, waar zijn vrees in woont. Het heilgeheim wordt aan zijn vrienden, naar zijn vree-verbond getoond. En dan zegt de psalmist er achter : d' Ogen houdt mijn stil gemoed opwaarts, om op God te letten. Hij, Die trouw is zal mijn voet voeren uit der bozen netten.

De ganse psalmbundel is een opengeslagen boek van het verkeer van de gemeente en nog meer van de enkeling met de levende God. Daar hoort u ze juichen, daar hoort u ze schreien, daar hoort u ze bidden, daar hoort u ze smeken. Zij leven immers niet van de theorie van het verbond waaraan de kerk doodgaat in onze tijd, maar uit de God van het verbond, uit de levende God. Hij verkeert in het raam van het verbond met Zijn volk op zulk een wijze, dat èn de zegen èn de vloek worden gerealiseerd. Nu is het geloof niet alleen een beslissing, dat is het ook, maar het geloof is een weg. Het geloof heeft een begin, een voortgang, een uitgroei en een verdieping.

Zo is het ook, wanneer God ons bevestigt. Dan komt de weerslag van Zijn Woord en Zijn Geest in onze zielen om het ons toe te eigenen of zoals Calvijn zegt: om er met Zijn Geest het stempel op te zetten, opdat Hij ons bevestigt tot zijn volk. Welnu gemeente, zo wordt een mens op de weg van het geloof gezet, waarop God belooft, dat Hij een Leraar, een Onderwijzer wil zijn tot in eeuwigheid. Amen.